Ympäristövaliokunta 17.11.2021 LIITE

VN/13888/2020

YMPÄRISTÖMINISTERIÖ
Luontoympäristöosasto
Erityisasiantuntija Hanne Lohilahti

Ympäristöministeriön ehdottamat muutosehdotukset hallituksen esitykseen laiksi rauhoitettujen eläinten aiheuttamien vahinkojen ennalta ehkäisemisestä ja korvaamisesta (HE 154/2021 vp)

3 §

Euroopan unionin valtiontukilainsäädännön soveltaminen

Jos avustusta, korvausta tai tukea myönnetään taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle, julkiselle yhteisölle tai muulle yhteisölle, sovelletaan lisäksi Euroopan unionin valtiontukisääntelyä.

Tietojen antamisesta ja ilmoitusmenettelystä säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 2 §:ssä ja tukitietojen julkaisu- ja avoimuusvelvoitteesta 2 a §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin valtiontukisääntelyn ja yhteisen maatalouspolitiikan mukaisen rahoituksen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, rajoituksista, maksamisesta, käytöstä ja tuen saajan velvollisuuksista.

Ehdotetaan muutettavaksi:

3 §

Euroopan unionin valtiontukilainsäädännön soveltaminen

Jos avustusta, korvausta tai tukea myönnetään taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle, julkiselle yhteisölle tai muulle yhteisölle, sovelletaan lisäksi Euroopan unionin valtiontukisääntelyä.

Avustus ja korvaus myönnetään Euroopan unionin maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 annetuissa suuntaviivoissa (2014/C 204/01) tarkoitettuna, jaksojen 1.1.1.1. tai 1.2.1.5. mukaisena valtiontukena. Sääksen pesintään perustuva tuki myönnetään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklan soveltamisesta vähämerkityksiseen tukeen kalastus- ja vesiviljelyalalla annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 717/2014 tarkoitettuna vähämerkityksisenä tukena.

Tietojen antamisesta ja ilmoitusmenettelystä säädetään eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain (300/2001) 2 §:ssä ja tukitietojen julkaisu- ja avoimuusvelvoitteesta 2 a §:ssä.

Tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella sen mukaan kuin maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014—2020 annetussa Euroopan unionin suuntaviivoissa (2014/C 204/01) ja kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annetussa komission asetuksessa (EU) N:o 717/2014 säädetään.

Perustelut:

Jos korvausta, tukea tai avustusta myönnetään taloudellista toimintaa harjoittavalle yritykselle tai muulle yhteisölle, sovellettaisiin Euroopan unionin valtiontukea koskevia säädöksiä. Rahoituksen yrityksille myöntämisen edellytyksenä olisi komission hyväksyvä päätös. Sovellettavaksi tulevat Euroopan unionin

sektorikohtaiset säädökset, joita ovat viljelysvahinkojen osalta Euroopan unionin suuntaviivat maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014–2020 (jäljempänä maatalouden valtiontuen suuntaviivat, 2014/C 204/01) sekä kalanviljelyvahinkojen osalta kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annettu asetus.

Pykälän 2 momentissa viitataan eräiden valtion tukea koskevien Euroopan unionin säännösten soveltamisesta annetun lain 2 ja 2 a §:iin avoimuusvelvoitteen toteuttamiseksi. Viittauksella varmistetaan, että ministeriö saa tarvittavat tiedot notifiointia ja vuosiraportointia varten, ja että tukiviranomainen vastaa komission päätöksessä asetetun julkaisuvelvoitteen toteutumisesta.

Pykälän 3 momentti sisältäisi valtioneuvostolle osoitetun asetuksenantovaltuuden. Momentissa ilmaistaisiin sovellettavaksi tulevat EU:n valtiontukisäännökset, joita olisivat maa- ja metsätalousalan ja maaseutualueiden valtiontuesta vuosina 2014—2020 annettujen Euroopan unionin suuntaviivojen (2014/C 204/01) ja kalastus- ja vesiviljelyalan de minimis -tuesta annetun komission asetuksen (EU) N:o 717/2014. Asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä avustuksen, korvauksen tai sääksen pesintään perustuvan tuen myöntämisestä, myöntämisen edellytyksistä, maksamisesta, käytöstä ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen sekä avustuksen saajan velvollisuuksista.

---

17 §

Viljelysvahinkojen korvausperusteet

Viljelysvahinkona voidaan korvata enintään menetetyn sadon arvoa vastaava määrä sekä enintään vahingoittuneiden puutarha- ja taimitarhakasvien käypää arvoa vastaava määrä.

Viljelysvahingon arvo määräytyy Ruokaviraston vuosittain riistavahinkolain (105/2009) 10 §:n 2 momentin nojalla viljelysvahinkojen korvaamisessa käytettävistä normisadoista ja yksikköhinnoista antamien määräysten perusteella.

Vahinkoalan välttämättömästä täydennys- ja uudelleenviljelystä voidaan korvata enintään 80 prosenttia viljelystä aiheutuneiden tarpeellisten materiaali- ja työkustannusten kokonaismäärästä. Jos täydennys- tai uudelleenviljely ei ole mahdollista, voidaan korvata enintään vastaavan sadon välttämättömän hankinnan kustannukset, josta vähennetään säästyneet täydennys- tai uudelleenviljelykulut. Korvauksen määrä ei kuitenkaan saa ylittää vahingon käypää arvoa.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä viljelysvahinkojen korvausperusteista.

17 §:n 3 momentti ehdotetaan muutettavaksi:

17 §

Viljelysvahinkojen korvausperusteet

Vahinkoalan välttämättömästä täydennys- ja uudelleenviljelystä voidaan korvata enintään 100 prosenttia viljelystä aiheutuneiden tarpeellisten materiaali- ja työkustannusten kokonaismäärästä. Jos täydennys- tai uudelleenviljely ei ole mahdollista, voidaan korvata enintään vastaavan sadon välttämättömän hankinnan kustannukset, josta vähennetään säästyneet täydennys- tai uudelleenviljelykulut. Korvauksen määrä ei kuitenkaan saa ylittää vahingon käypää arvoa.

Perustelut:

Komissio on muuttanut maatalousalan suuntaviivoissa (C/2018/7303) säädettyjen välillisten kulujen tuki-intensiteetin 80 %:sta 100 %:iin, koska se katsoi, että tuki-intensiteetillä voi olla luonnonvaraisten eläinten aiheuttamiin konflikteihin lievittävää vaikutusta.

---

18 §

Eläinvahinkojen korvausperusteet

Eläinvahinkona voidaan korvata tuotantoeläimelle tai kotieläimelle aiheutuneesta vahingosta enintään:

1) tapetun taikka vahingon takia lopetetun eläimen käypä arvo sen mukaisesti kuin riistavahinkolain 11 §:n 2 momentin nojalla säädetään eläinvahinkojen korvaamisessa käytettävistä käyvistä arvoista;

2) vahingoittuneen eläimen hoitamisesta aiheutuneiden eläinlääkintäkustannusten kokonaismäärästä 80 prosenttia, enintään kuitenkin eläimen käypä arvo.

Korvauksen määrää laskettaessa otetaan vähennyksenä huomioon se määrä, jolla tuotantoeläintä voidaan muulla tavoin käyttää hyödyksi.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinvahinkojen korvausperusteista.

18 §:n 1 momentti ehdotetaan muutettavaksi:

18 §

Eläinvahinkojen korvausperusteet

Eläinvahinkona voidaan korvata tuotantoeläimelle tai kotieläimelle aiheutuneesta vahingosta enintään:

1) tapetun taikka vahingon takia lopetetun eläimen käypä arvo sen mukaisesti kuin riistavahinkolain 11 §:n 2 momentin nojalla säädetään eläinvahinkojen korvaamisessa käytettävistä käyvistä arvoista;

2) vahingoittuneen eläimen hoitamisesta aiheutuneet eläinlääkintäkustannukset enintään eläimen käypään arvoon saakka.

Perustelut:

Komissio on muuttanut maatalousalan suuntaviivoissa (C/2018/7303) säädettyjen välillisten kulujen tuki-intensiteetin 80 %:sta 100 %:iin, koska on katsottu, että sillä voi olla luonnonvaraisten eläinten aiheuttamiin konflikteihin lievittävää vaikutusta.

---

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Arvioijan on laadittava kirjallinen selvitys vahingon määrästä ja laajuudesta.

Kunta voi periä sen viranomaisten suorittamista tehtävistä maksun. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Ehdotetaan muutettavaksi:

20 §

Viljelys- ja eläinvahingon toteaminen ja arviointi

Viljelysvahingon toteaa ja arvioi vahingonkärsijän pyynnöstä toimivaltainen kunnan viranomainen. Eläinvahingon toteaa ja arvioi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen hyväksymä riippumaton asiantuntija. Arviointi on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on vastaanottanut vahinkoilmoituksen ja arvioinnin suorittava taho on saanut tiedon vahingosta.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi siirtää eläinvahingon arviointia koskevan tehtävän sellaisen tahon hoidettavaksi, jolla on tarvittava pätevyys ja parhaimmat edellytykset eläinvahingon arvioimiseksi. Ulkopuoliseen arvioijaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä hänen suorittaessaan tässä laissa tarkoitettua tehtävää. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Arvioijan on laadittava kirjallinen selvitys vahingon määrästä ja laajuudesta.

Kunta voi periä arvioinnin suorittamisesta maksun. Kunnalle perittävä maksu voi vastata enintään suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kokonaiskustannuksia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Ulkopuolinen arvioija voi periä arvioinnin suorittamisesta kohtuullisen maksun. Maksut ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

Perustelut:

Ehdotetun pykälän 2 momentissa säädettäisiin eläinvahinkojen tunnistamis- ja arviointitehtävän antamisesta muulle kuin viranomaiselle. Ulkopuoliselle taholle siirrettävä tehtävä on erityistä asiantuntemusta edellyttävä ja se sisältäisi eläinvahingon tunnistamisen rauhoitetun eläimen aiheuttamaksi ja tapahtuisi useimmiten maastossa. Elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskus arvioisi, mikä taho olisi tehtävän tarkoituksenmukaisen hoitamisen kannalta paras. Viranomaistahon ulkopuoliselle annettuun tehtävään ei sisältyisi valtaa tehdä hallintopäätöksiä. Arviointitehtävä ei olisi muutoksenhaun kohteena, vaan muutoksenhakuun sovellettaisiin ehdotetun lain 38 §:ä. Momentissa säädettäisiin, että kyseisiä tehtäviä hoidettaisiin rikosoikeudellisella virkavastuulla ja se sisältäisi viittauksen vahingonkorvauslakiin (412/1974). Pykälän 2 momentin lisäksi eläinvahingon tunnistamis- ja arviointitehtävässä noudatettaisiin hallinnon yleislakeja.

---

30 §

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Korvausta ja tukea haetaan sen vuoden joulukuun loppuun mennessä, jona vahinko on tapahtunut.

Ehdotetaan muutettavaksi:

30 §

Korvauksen ja tuen hakeminen

Korvausta ja tukea haetaan toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta.

Korvausta ja tukea haetaan sen vuoden joulukuun loppuun mennessä, jona vahinko on tapahtunut. Hakemukset käsitellään hakuajan päätyttyä.

Perustelut:

Pykälän 2 momenttia tarkennettaisiin siltä osin, että hakemukset todettaisiin käsiteltäviksi hakuajan päätyttyä.